

**VAGGERYDS
KOMMUN**

UTKAST Projektbeskrivning ny reviderad översiktsplan

Godkänd av

Ansvarig förvaltning: Kommunledningskontoret

Ansvarig tjänsteman: Hanna Grönlund och Madeleine Larsson

Innehåll

Innehåll	2
Bakgrund.....	3
Mål	6
Projektmål	7
Avgränsningar.....	7
Kvalitetssäkring	7
Projektstrategier	8
Tidsplan och etapper	14
Organisation.....	17
Intressentsamverkan.....	18
Projektrisker	19
Information och rapportering	20

Bakgrund

Översiktsplanering syftar till att planera så att olika förändringar i den fysiska miljön tillsammans ska bli så bra som möjligt. Att ha ett helhetstänk kring var det är lämpligt att bygga och hur mark- och vattenområden används är viktigt för en hållbar utveckling.

Vad är en översiktsplan?

Översiktsplanen ska bidra till en god miljö och hållbar utveckling. Den vägleder beslut om hur mark- och vattenområden får användas. Den ska hållas aktuell och kan göras mer detaljerad för tätorter och andra delområden. Samråd och miljöbedömningar är viktiga delar i planeringsprocessen.

I översiktsplanen talar kommunen om hur man vill att stad och land ska utvecklas, var det kan och bör byggas, var det behövs nya vägar och cykelbanor och vilka områden som bör sparas för rekreation. I planen beskrivs också vilka hänsyn som bör tas till kulturhistoriska kvaliteter, naturvärden och risk för bullerstörningar och översvämningar. Hur kommunen tänker tillgodose riksintressen ska redovisas särskilt. Planen täcker hela kommunens yta, men kan vara mer detaljerad (fördjupad) för vissa delar, till exempel en tätort.

Att bedöma konsekvenserna av olika alternativ är en viktig del av arbetet. Det ska vara lätt att förstå planens innebörd och konsekvenser. Om planen kan medföra betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning göras. I frågor om användningen av mark- och vattenområden som berör två eller flera kommuner bör deras översiktsplaner samordnas.¹

Vad är aktualitetsprövning?

Översiktsplanen ska hållas aktuell. Minst vart fjärde år måste kommunen ta ställning till om den kan gälla ett tag till eller måste göras om- det kallas aktualitetsprövning. Aktualitetsprövningen handlar om att kommunen tar ställning till i vilken utsträckning som planens intentioner fortfarande är aktuella med hänsyn till nya förutsättningar. Innehållet i planen ändras inte genom fullmäktiges beslut. Om beslutet innebär att delar eller hela planen inte längre är aktuell är det dock angeläget att skyndsamt inleda ett arbete med framtagande av en ny plan.

Översiktsplanens aktualitet har stor betydelse framförallt därför att avvägningarna i planen av olika allmänna intressen är vägledande för sådana beslut som angår mark- och vattenanvändning. Om det är osäkert i vilken mån planen är aktuell finns risk för att planen förlorar sin vägledande funktion. Det ligger därför i kommunens eget intresse att regelbundet pröva planens aktualitet. Även för kommuninvånare, intresseorganisationer med flera är det angeläget att få klarlagt om planen fortfarande är ett uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen. Sakägare och andra enskilda intressenter har intresse av att veta om planen speglar den aktuella politiska inställningen till bebyggelseutvecklingen i kommunens olika delar eller om planens ställningstaganden kan komma att ändras. Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter har också intresse av att regelbundet få besked i dessa avseenden.

Det är viktigt att kommunen genomför en översyn av planen för att följa upp genomförandet av de förslag som planen anger, hur den fungerar som vägledning och om den uppfyller de krav som anges i plan- och bygglagen, särskilt 3 kap 5 §.

¹ Texten är hämtad från Boverket

Aktualitetsprövning mandatperioden 2018-2022

Eftersom Vaggeryds kommuns översiktsplan antogs i oktober 2012 (Laga Kraft 2014) ska kommunfullmäktige ta ställning till översiktsplanens aktualitet under innevarande mandatperiod (2018-2022). Kommunens antagna översiktsplan omnämns i detta dokument som "Översiktsplan 2012". Detta för att skilja på antagna plandokument och det material som utgör del av denna aktualitetsprövning.

Vaggeryds kommun begärde den 18 december 2018 en sammanfattande redogörelse inför ny aktualitetsprövning av Vaggeryds kommuns översiktsplan. En utvärdering av uppdateringar och förändring i lagstiftning, riksintressen, mål och planeringsunderlag gjordes för att få en bild av vad som förändrats sedan "Översiktsplan 2012" antogs.

Lagstiftning:

Sedan Vaggeryds kommuns kommunomfattande översiktsplan antogs år 2012 har det tillkommit nya planeringsunderlag och skett ett flertal förändringar i lagstiftningen som har betydelse för översiktsplaneringen. Avseende relevanta lagar har följande skett:

- Ny lag om kommunens bostadsförsörjningsansvar som påverkar den översiktliga planeringen, infördes 2014.
- Ändringar i plan- och bygglag samt miljöbalk gällande buller med syfte att skapa en mer samordnad prövning av bullerfrågan, infördes 2015.
- Ny förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader infördes 2015 med förändringar 2017.
- Tillägg i plan- och bygglagen om att kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt hur sådana risker kan minska eller upphöra, ska framgå av översiktsplanen, infördes 2018.
- Förändringar i miljöbalkens 6 kapitel vad gäller miljökonsekvensbeskrivning, trädde i kraft 1 januari 2018.

- Förändringar i miljöbalkens 5 kapitel som innebär dels att miljö kvalitetsnormerna ges en större tyngd än tidigare och dels en möjlighet att ompröva miljö kvalitetsnormer för vatten och undantag, gäller från 1 januari 2019.

Uppdateringar riksintressen:

- Uppdatering av områden av riksintresse för vindbruk, beslutades 2013 (behandlas i kommunens vindbruksplan).
- Uppdatering av riksintresse för friluftsliv, beslutades 2017.
- Förnyad redovisning av riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9§ miljöbalken, beslutades av försvarsmakten december 2018.

Globala, nationella och regionala mål och planeringsunderlag:

- Agenda 2030 antogs 2015 av världens stats- och regeringschefer. Regeringen beslutade 2018 om Sveriges handlingsplan för Agenda 2030.
- 10 nya mål för friluftspolitiken, beslutades av regeringen 2012.
- Nya klimatmål antogs av riksdagen 2017.
- Ny nationell bredbandsstrategi, antagen 2017.
- Ny nationell livsmedelsstrategi, antagen av riksdagen 2017 och regional livsmedelsstrategi beslutad av regionfullmäktige i Jönköpings län 2018.
- Nya etappmål inom miljömålet God bebyggd miljö framtagna under 2018.
- Ny regional vattenförsörjningsplan, framtagen av Länsstyrelsen i Jönköpings län, antagen 2015.
- Ett nytt åtgärdsprogram för vatten togs fram 2016.
- Länsstyrelsen har tagit fram en samlad åtgärdsplan för vatten, 2017.
- Ny jämställdhetsstrategi för Jönköpings län 2018-2020 framtagen av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

- Ny strategi för integrationsarbetet i Jönköpings län 2015-2020 framtagen av Länsstyrelsen i Jönköpings län.
- Grön handlingsplan framtagen av Länsstyrelsen i Jönköpings län, innehållande bland annat kunskapsunderlag avseende klimatanpassning, friluftsliv och grön infrastruktur.
- Nytt planeringsunderlag Jordbruksmarkens framtid, framtaget av LRF, Jönköpings kommun, Jordbruksverket, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Jönköpings läns museum.
- Ny regional utvecklingsstrategi (RUS) för Jönköpings län, antagen av regionstyrelsen 2013, en uppdaterad version är nu ute på remiss.
- Ny regional transportplan för Jönköpings län 2018-2029, fastställd av regionfullmäktige augusti 2018.

Kommunala underlag

Sedan översiktsplan 2012 antogs har kommunen tagit fram följande underlag, mål, strategier och riktlinjer som anses relevanta för översiktsplaneringen:

- LIS-plan (2013)
- Landskapsanalys (2013)
- Boendeutvecklingsprogram 2020 (2015-2016) -Vaggeryds kommuns miljöprogram (2014-2017)
- Revidering av kommunens miljöprogram del 2 (2018-2021)
- Vindbruksplan för Vaggeryds kommun (2019)

Kommande beslutade underlag

- Dagvattenstrategi för Vaggeryds kommun
- Grönstrukturplan för Vaggeryds kommun

Länsstyrelsens ställningstagande

Länsstyrelsen lämnade ett ställningstagande inför aktualitetsprövningen som citeras nedan:

”Med anledning av att det sedan översiktsplanens antagande tillkommit nytt planeringsunderlag och skett förändringar i lagstiftningen inom flera områden som har betydelse för översiktsplaneringen, anser Länsstyrelsen att det är motiverat att påbörja arbetet med en ny översiktsplan. Därtill anser Länsstyrelsen att nuvarande översiktsplan inte redovisat riksintresset Skillingaryds skjutfält på ett godtagbart sätt. Vid framtagande av en ny översiktsplan behöver kommunen redovisa hur riksintresset tillgodoses.”

Kommunfullmäktiges ställningstagande

I och med aktualitetsprövningen tog kommunfullmäktige beslut 2019-04-29 om att ta fram en ny översiktsplan². Beslutet formulerades enligt följande:

- Vaggeryds kommuns översiktsplan, antagen 2012, är till delar inaktuell. En ny Översiktsplan för Vaggeryds kommun ska tas fram.
- Planeringsmålen i Översiktsplan 2012 ska fortsättningsvis vara gällande och vägledande för kommunens beslut om mark- och vattenanvändning och bebyggelseutveckling fram till att ny Översiktsplan vunnit laga kraft.
- Kommunledningskontoret får i uppdrag att ta fram och verkställa en handlingsplan/projektplan för ny Översiktsplanen och dess innehåll.

Kommunfullmäktige i Vaggeryds kommun är i och med beslutet även beställare av det projekt som startas upp med att ta fram en ny översiktsplan.

² KS 2019/069, §52

Mål

Effektmål

Effektmål är de effekter som projektet syftar till att skapa som ett slags eftersvall. Det är inte projektets ansvar fullt ut att de uppnås utan effekterna kommer visa sig först ett tag efter att resultatet levereras. Nedan sammanfattas tre effektmål med projektet:

Effektmål 1: Hållbarhetstänket ska få ökat genomslag i hela den fysiska planerings-processen samt att landskaps- och landsbygds-perspektivet stärks.

Varför: Förlust av biologisk mångfald och utsläpp av koldioxid är två av de stora förändringar som kan ge störst negativ påverkan på jordens stabilitet. Beroende på hur samhället är utformat skapas förutsättningar för invånarna att leva mer hållbart och med en långsiktig plan undviker vi att markanvändningen sker på bekostnad av ekosystemens funktion.

Hur: Tillämpa metoder för grön översiktsplan, utökat landsbygds- och landskaps-perspektiv samt använda ekosystemtjänster och grönstruktur genomgående i planarbetet.

Effektmål 2: Öka engagemang, förståelse och intresse bland kommuninvånarna i den fysiska planeringen.

Varför: Invånarna ute i våra orter har mycket värdefull kunskap som behövs i den fysiska planeringen- det är ju trots allt dem som använder våra samhällsmiljöer varje dag! Även fast mycket i översiktsplaneringen handlar om framtida visioner och den kommande utformningen av kommunen är det viktigt att inte tappa fokus på dem som bor här just nu och vad de har för önskemål för att fortsätta trivas i kommunen.

Hur: Genom att arbeta med dialoggrupper redan tidigt i projektet i etableringsfasen, transparens samt ömsesidiga lärandeprocesser är förhoppningen att skapa ett ökat intresse och delaktighet bland kommunens invånare i kommunens långsiktiga plan för den fysiska markanvändningen.

Effektmål: Ökad användning av översiktsplanen i det fysiska planeringsarbetet.

Varför: Tidigare översiktsplan har använts i begränsad omfattning, och förhoppningen är att den nya översiktsplanen ska vara ännu mer användarvänlig. Fördelen med att översiktsplanen används mer är att planeringen sker mer ur ett helhetsperspektiv och mer långsiktigt som bidrar till en mer hållbar, effektivare användning av marken och minskad risk för dåliga investeringar.

Hur: Översiktsplanen skapas primärt i digital form då förhoppningen är att det ska göra det mer lättorienterat, lättillgängligt samt locka förtroendevalda och tjänstemän att använda underlaget i andra delar av den fysiska planeringen. Verktyg som story maps är användbart (GIS-applikation) samt även att arbeta i fördjupande underlagsrapporter till själva översiktsplanens huvuddokument som hålls mer konkret och kortfattat. Exempel finns från Gislaveds kommun översiktsplan samt även kommunens egna Grönstrukturplan.

Projektmål

Projektets mål är att kommunen ska anta en aktuell översiktsplan som uppfyller lagen. Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen.

Översiktsplanen ska ange:

- Inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön
- Ge vägledning för hur mark- och vattenområden ska användas
- Hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras

Avgränsningar

Saklig avgränsning för projektet: Lagstiftningen sätter grunden för avgränsningen av översiktsplanen och vad som måste behandlas där. Det finns dessutom globala, nationella och regionala och kommunala underlag, mål och riktlinjer som översiktsplanen behöver ta hänsyn till och samspela med.

Rumslig avgränsning för projektet:

Översiktsplanen berör Vaggeryds kommun som geografiskt område, oavsett markägare. Översiktsplanen är en avvägning mellan samtliga intressen inom den fysiska planeringen på en översiktlig nivå. Översiktsplanen pekar ut områden och deras möjliga framtida utformning utifrån platsens lämplighet, men specificerar exempelvis inte antalet träd i ett grönt stråk, byggnadshöjder eller hur många bänkar som kommer sättas ut i parken. Även fast översiktsplanen rumsligt är avgränsad till kommunens geografiska yta så ska den vara i samklang med globala, nationella och regionala mål och riktlinjer samt uppfylla relevanta lagar.

Tidsmässig avgränsning för projektet:

Översiktsplanen planeras att vara klar och antagen av Kommunfullmäktige i juni 2022, dvs att översiktsplanen antas inom denna mandatperiod.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring lag: Projektledaren är ansvarig för att kontinuerligt se till att framtagandet av översiktsplanen följer den lagstadgade processen som finns för översiktsplaneprocessen.

Kvalitetssäkring politik: Genom att arbeta med kontinuerliga avstämningar med den politiska styrgruppen (KSAU) säkerställs även planens kvalitet sett till att den på ett korrekt sätt speglar den politiska viljan i alla de avvägningar som görs i planen. För den politiska kvalitetssäkringen är det även av vikt att politikerna i styrgruppen har en nära dialog med sina partigrupper kontinuerligt under hela projektet för att säkerställa förankring.

Kvalitetssäkring hållbarhet: Projektkoordinator ansvarar för att översiktsplanen följer miljöbalkens lagar kopplade till planprocessen samt att planen uppnår de hållbarhetskrav som i övrigt ställs på projektet.

Projektstrategier

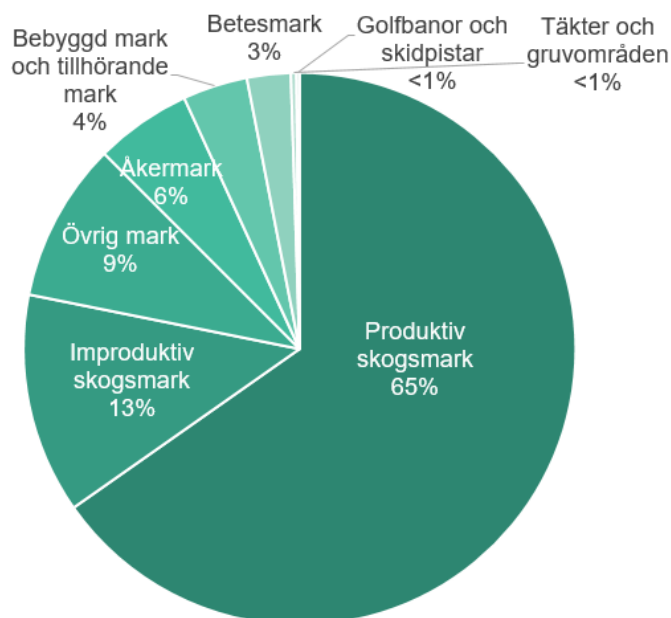
Vad ska vi ha för strategier i arbetet med den nya översiktsplanen- vad ska vara den röda tråden, vilka perspektiv vill vi utveckla? Nedan anges tre delar som projektledningen identifierat som intressanta strategier som kan genomsyra arbetet med den nya översiktsplanen.

Strategi 1: Skapa en hållbar, grön översiktsplan

Översiktsplanering i en kommun med landsbygd

Begreppet och arbetssättet med en ”grön översiktsplan” kommer ifrån ett nyligen genomfört forskningsprojekt från Umeå Universitet i samarbete med SLU och Vilhelmina kommun. Konceptet handlar om att titta på en metod för översiktsplanering som är anpassad för kommuner som inte domineras av storstadsplanering. Metoden är istället ämnad för kommuner med mycket landsbygd samt natur- och landskapsresurser (tex skogsbruk) i förhållande till mängden tätort. Metoden framhåller vikten av ett uttalat landsbygds- och landskapsperspektiv i planeringen. Fokus ligger på deltagande från medborgare samt att prioriterade ekosystemtjänster och teman för grön infrastruktur används för att kartlägga olika delar av landskapet. Detta bäddar en grön översiktsplan för en utveckling i linje med en hållbar och attraktiv landsbygdskommun.

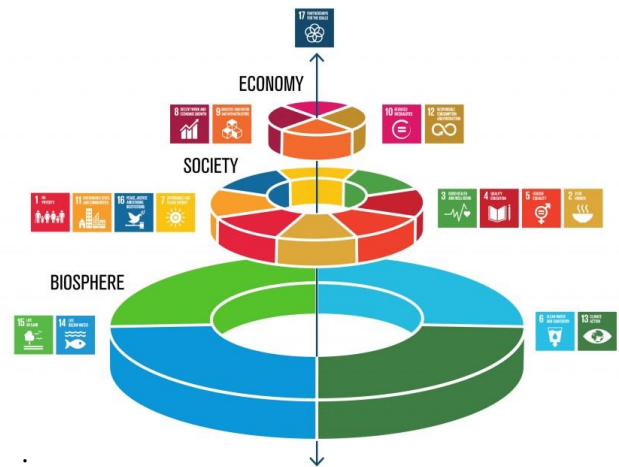
Vaggeryds kommun kan ha nytta med att följa principerna för grön översiktsplan för att uppnå en hållbar landskapsplanering i hela kommunen. Givetvis ska även tätortsutvecklingen diskuteras som alltid i översiktsplaneringen, men med ett tydligt landskaps- och landsbygdsperspektiv blir det lättare att uppnå en hållbar översiktsplanering.

Figur 1: Diagrammet visar markanvändningen i Vaggeryds kommun. Marken består till majoriteten av landsbygd samt mark med natur- och landskapsresurser, därav kan arbetsmetoden för en grön översiktsplan vara lämplig. Arbetsmetoden är framtagen i samarbete mellan Umeå Universitet, Vilhelmina kommun och SLU.

Agenda 2030- globalt blir lokalt

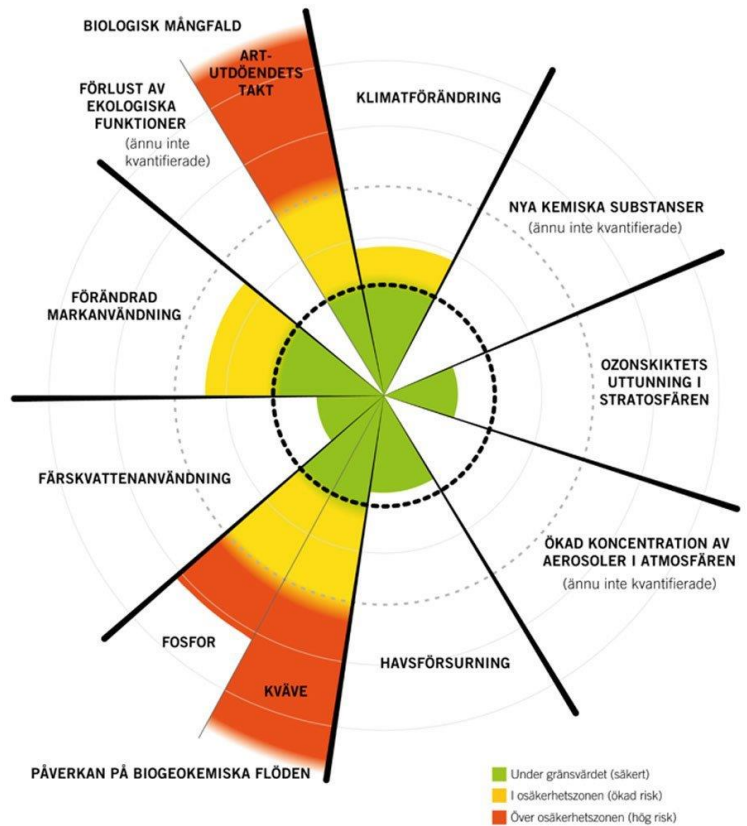
De 17 hållbarhetsmålen för Agenda 2030 är tätt sammanknutna med konceptet grön översiktsplan (hållbar landskapsplanering). Hållbarhet kan enklast förklaras med en bild på en tårta med tre våningar-ekosystemen och biosfären är grunden i tårten och lägger grunden för våra samhällen och vår ekonomi. Utan fungerande ekosystem så fungerar ingenting annat. Högre upp i tårten kommer de sociala och så småningom de ekonomiska målen, deras lager i tårten vilar på den ekologiska grunden och behöver ske inom dess ramar för att vara långsiktigt hållbar. Även om ekologin är avgörande och sätter ramarna för hur vi kan leva, begränsar den inte vår möjlighet till innovation, välstånd och framgång – så länge vi håller oss till klimatsmarta lösningar och ett helhetstänk i den fysiska planeringen.

Figur 2: Agenda 2030-tårten illustrerar att grunden till våra samhällen är biosfären, och att det är inom dess gränser vi behöver vara i utvecklingen av samhället.

Planetära gränser

Den fysiska planeringen påverkar de planetära gränserna i stor utsträckning. Begreppet "planetära gränser" pekar ut miljöprocesser som skapar stabilitet på jorden. Alla dessa processer påverkas av människans aktiviteter. För var och en av miljöprocesserna försöker forskare definiera säkra gränsvärden, utifrån dagens vetenskapliga underlag. Går vi utanför dessa gränser är det sannolikt att plötsliga negativa förändringar inträffar. Det är alarmerande att vi människor, genom våra aktiviteter, vår ökande konsumtion och efterfrågan på energi och naturresurser, orsakat att flera av de planetära gränserna nu överskrids så mycket att detta på sikt hotar vår överlevnad. Fyra av de hållbara gränserna har överskridits- förändrad markanvändning, förlust av biologisk mångfald, förändrade biokemiska processer och klimatförändringar.

Nationella miljömålen

(Naturvärdsverket)

Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Det finns även preciseringar av miljö kvalitetsmålen. Preciseringsarna förtydligar målen och används i det löpande uppföljningsarbetet av målen.

Globala målen

(FN-UNDP)

Världens ledare har förbundit sig till 17 Globala Mål för att uppnå tre fantastiska saker under de kommande 15 åren. Att utrota extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att lösa klimatkrisen. Genom de Globala Målen för hållbar utveckling kan det här uppnås. I alla länder. För alla människor.

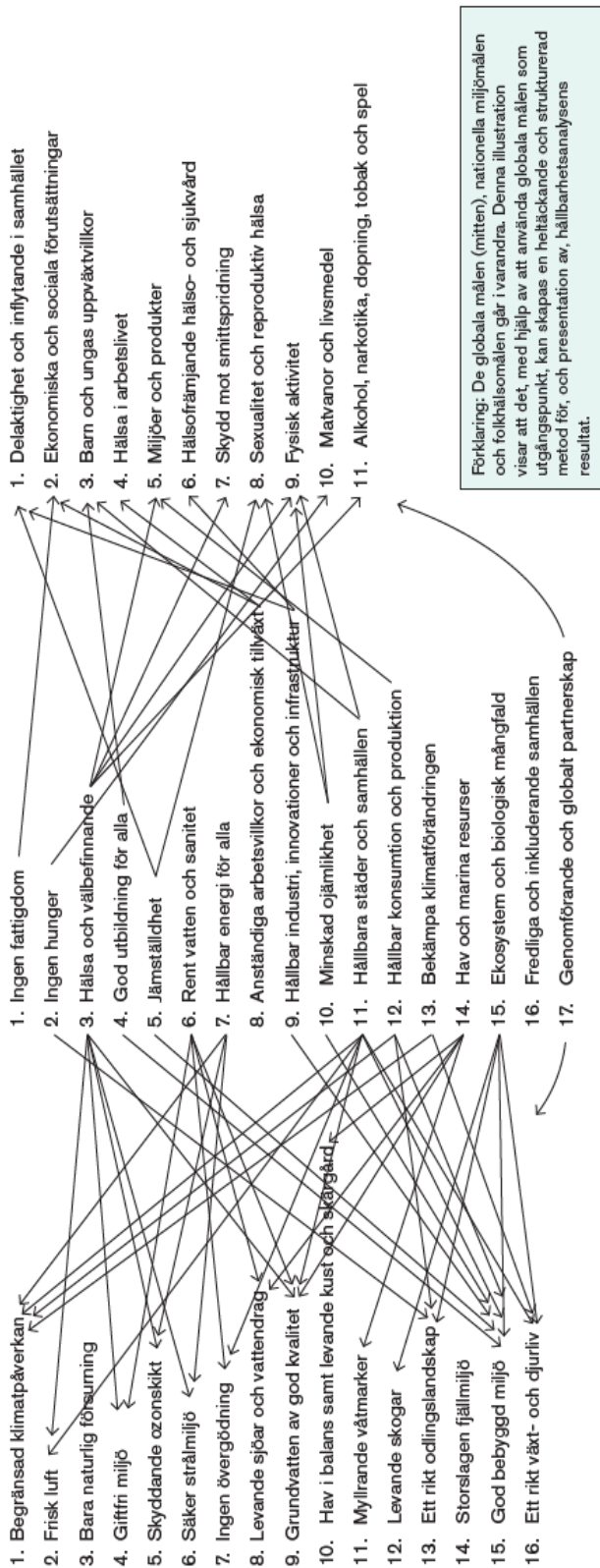
GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Folkhälsomålen

(Folkhälsomyndigheten)

Det övergripande nationella målet för folkhälsoarbetet i Sverige är "att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen". För att underlätta arbetet med att uppnå målet har en samlad målstuktur med elva målområden utvecklats

Figur 3: Bilden visar det nära sambandet mellan de nationella miljömålen, de globala hållbarhetsmålen och de nationella folkhälsomålen. Källa: Tyresö kommun, hållbarhetsbedömning för översiktsplanen.

Strategi 2: En demokratisk översiktsplan

Med en demokratisk översiktsplan menar vi att kommuninvånare har en chans att komma in tidigt i översiktsplanarbetet med målet att skapa en lärande/medskapande dialog. Vidare innefattar begreppet demokratisk översiktsplan att vi har hög transparens även genom genomförandefasen av översiktsplanen när samrådsförslaget och planförslaget utformas.

Hur kan en medborgardialog se ut?

Dialog med kommuninvånare kan göras på olika sätt. Man kan enbart skicka ut information på ett papper eller på en hemsida, dvs. envägskommunikation. Man kan även be om åsikter från invånarna, dvs konsultera. Man kan även föra en diskussion med invånarna, dvs att man argumenterar om vilket perspektiv som är rätt. Samrådsdelen i en översiktsplan ligger ofta i konsultations/diskussionsregionen. Utöver dessa dialogsätt finns det varianter där man som kommun siktar mer mot ett ömsesidigt lärande med invånarna, där man till och med kan uppnå medskapande. En så kallad ömsesidig lärandedialog handlar bland annat om att:

- Invånarna får vara med i **hela processen** (transparens)
- Lyssna in och synliggöra **olika perspektiv**
- Problematisera och synliggöra **målkonflikter**
- Identifiera gemensamma **målbilder**
- Agera **tillsammans**

Ömsesidiga lärandeprocesser

Ömsesidiga lärandeprocesser handlar om att sätta samtalet i centrum vilket bland annat bygger på ett ömsesidigt utbyte av erfarenheter, tankar och åsikter mellan kommun och invånare. Det handlar om att det ges utrymme för att lyssna på varandra, problematisera och synliggöra målkonflikter,

identifiera gemensamma målbilder för att skapa en grund för agerande. Ömsesidiga lärandeprocesser och dialogplanering har potential att bygga tillit och nätverk mellan människor. Centralt för att uppnå detta är själva dialogprocessen och hur denna struktureras. Några väsentliga aspekter för strukturen för dialogen är följande:

- De frågor som det förs dialog kring behöver vara *påverkningbara*
- Tydliggör dialogens *motiv*
- Vara *transparent* under hela processen
- Tydlig *rollfördelning* i den kommunala organisationen
- Medvetenhet om *normer*
- *Öppenhet för det oförutsägbara.*
- *Återkoppling*, såväl under som efter processen för att möjliggöra för aktörer att återkomma med repliker och utveckla resonemang och därmed också skapa ett ömsesidigt lärande. På så sätt kan också fler aktörer vara med och forma processen och påverka agendan. Återkoppling under processen kräver dock att det avsätts tillräckligt med resurser, framförallt tid. Utöver tid krävs dels en vilja för att öppna upp för en sådan process, dels ett *ömsesidigt intresse* för att delta.

Fokusgrupper efter skolans verksamhetsområden

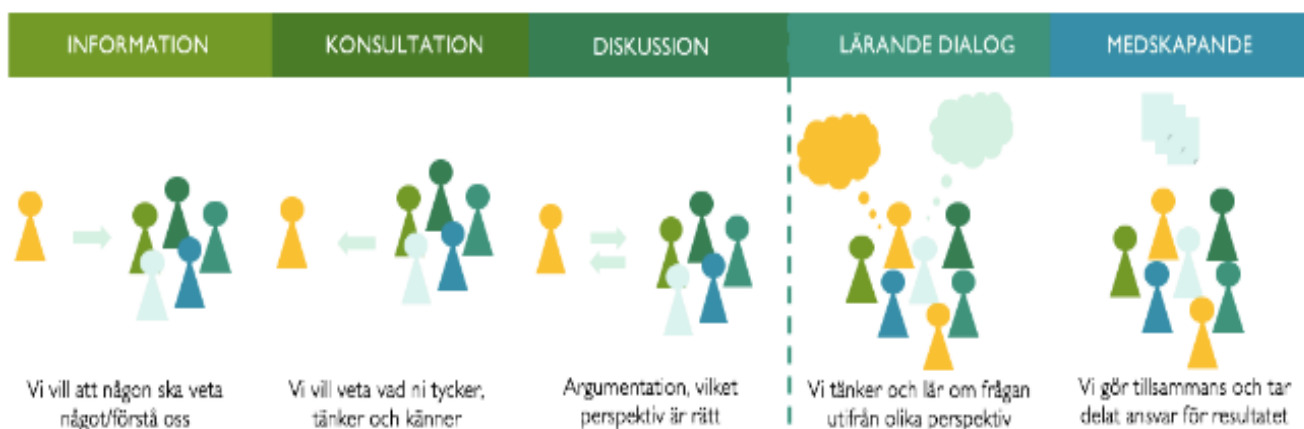
Förslaget enligt denna projektplan är att en medborgardialog sker redan i etableringsfasen av projektet. Dialogen används som ett verktyg för att nå ut till invånare indelat efter orter/ kommunala verksamhetsområden. Dialogerna syftar till att dialog sker mellan förtroendevalda och de som bor på orten kring vad som finns/ fungerar bra eller dåligt i dagsläget samt vilken önskvärd bild som finns kring framtida utveckling av orten. Dialogernas resultat sammanvägs sedan till en samlad visionsbild som den politiska styrgruppen i sin tur kan använda som ett underlag när de ska besluta om vision och viljeinriktning i översiktsplanen. På så sätt fångas medborgarna upp i ett skede där papperet fortfarande är blankt, och inte enbart i det skede när förslag på produkten som helhet redan är framtagen (samrådet).

Transparens

En annan viktig del i att ta fram en demokratisk översiktsplan är att ha en hög transparens även under genomförandefasen när olika områden för samhällen diskuteras. Det kan vara diskussioner kring hur kommunen ser på jordbruksmark, kommunikationer, grönstråk och bostadsområden som intressenterna kan följa under hela processen. Risken med att endast lämna ut en samrådshandling, dvs ett utkast till översiktsplanen, är att saker kommer som en chock för vissa vilket kan skapa en känsla av förvirring och irritation snarare än ge en känsla av att kommunen vill samråda.

Förslag medborgardialoger i fokusgrupper:

1. Åker oktober 2019
2. Bondstorp november 2019
3. Byarum december 2019
4. Svenarum januari 2020
5. Klevshult februari 2020
6. Hok mars 2020
7. Vaggeryd mars 2020
8. Skillingaryd april 2020

Figur 4: Vägen mot en medskapande dialog, en illustration av Anna Bergqvist utifrån forskning av Hans Abrahamsson, Göteborgs universitet 2016. Strategin för dialoggrupperna under etableringsfasen av översiktsplaneprocessen är att uppnå en lärande och medskapande dialog. Transparens vidare under genomförandeprocessen är också en viktig del för att upprätthålla dialogen och intresset för att delta.

Strategi 3: En användarvänlig översiktsplan

Digitala underlag

Tanken med den nya översiktsplanen är att den i större utsträckning ska vara digital och kunna användas mer aktivt och interaktivt i andra planeringsprocesser. Genom att skapa lager med nödvändig information i vårt geografiska informationssystem (GIS) blir det både lättare för politiker och tjänstemän att snabbt få upp aktuell information i kartform, kring exempelvis planerad bebyggelse, riksintressen och ekosystemtjänster som finns i olika områden. De senaste åren är det flera kommuner som valt att använda sig av det digitala verktyget ”Story maps” för att presentera sina översiktsplaner externt. Story maps är en applikation till GIS och kan användas för att presentera kartor och text på ett lättöverskådligt sätt. Vissa använder det i samband med samråd och utställning för att på ett enkelt sätt presentera översiktsplanen digitalt för invånare och andra intressenter, andra har valt att gå hela vägen med en digital antagen översiktsplan. Den går fortfarande att skriva ut men är primärt tänkt att användas digital.

Tidsplan och etapper

Projektet består av fem etapper dvs avgränsade tidsperioder. Etapperna innehåller i sin tur olika aktiviteter, tex möten, träffar, analyser, dialoger osv. Projektets fem huvuddelar är förarbete, etableringsfas, genomförande, avslut och uppföljning.

Förarbetet

- jan till aug 2019

Förarbetet skedde under våren 2019 inför det att aktualitetsprövning skulle genomföras för mandatperioden. Skrivningen och utredningen som gjordes kopplat till Översiktsplan 2012 aktualitet skickades sedan till kommunfullmäktige som tog beslut (2019-04-29) om framtagande av ny översiktsplan, vilket innebar startskottet för projektet. Därefter bestod förarbetet av inläsning av befintliga planeringsdokument.

Etableringsfasen

- aug 2019 till maj 2020

Etableringsfasen innebär att projektet startas upp och att nödvändiga grunder läggs för analyserna och arbetet med plankartan under genomförandefasen. Uppstartsmöte med styrgruppen, Länsstyrelsen, Trafikverket samt regionen Jönköpings län genomförs. Dialoger sker med invånare, uppstartsträff (kick-off) hålls för kommunfullmäktige tillsammans med Länsstyrelsen och berörda chefer/ tjänstemän, en nulägesanalys/ inventering av Översiktsplan 2012 genomförs och en projektbeskrivning tas fram. Work shops kommer även att ske i slutet av etableringsfasen med politiker för att ta fram vision och viljeriktning för kommunen inför det att själva planarbetet påbörjas.

Genomförandefasen

- juni 2020 – juni 2022

Under genomförandefasen börjar själva arbetet med att analysera och ta fram mer konkreta ställningstagande och förslag inom ramarna för översiktsplanering i kommunen. Arbetsgrupperna med tjänstemän startas upp och börjar arbeta med olika fokusområden. Styrgruppen (KSAU) har den mest centrala funktionen i denna fas då de kommer leverera kontinuerlig input och föra politiska diskussioner kopplat till de olika delrapporteringarna som sker från projektledningen som ansvarar för att sammanställa och koordinera arbetet i tjänstemännens arbetsgrupper. Dialogen ut i partigrupperna om de diskussioner som förs är av största vikt för att projektet ska flyta på enligt plan- det ger förutsättningar för att fånga upp frågetecken i ett tidigt skede i processen.

Under genomförandefasen är målet att skapa en färdig samrådshandling som skickas ut på samråd. Inkomna synpunkter ska bemötas och behandlas, samt sedan beslutas om de är relevanta och därmed bör arbetas in i planen eller ej. När detta är genomfört ska den nya översiktsplanen ut på granskning, även kallat utställning, (minst 6 veckor, vanligtvis 2 månader) bearbetas och sedan antas. Om planförslaget efter utställningen ändras väsentligt ska kommunen ställa ut förslaget på nytt. Om förslaget vid ändring för en viss del av kommunen, ändras väsentligt efter granskningstiden får kommunen kungöra det ändrade förslaget i stället för att ställa ut det på nytt.

När protokollet över beslutet att anta översiktsplanen är justerat ska det tillkännages på kommunens anslagstavla. Ett överklagande ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på kommunens anslagstavla att protokollet över beslutet justerats. Tillkännagivandet måste finnas på anslagstavlan under hela överklagandetiden.

Avslutning och uppföljning

Under avslutandefasen ska projektet utvärderas och resultat återkopplas till de som varit involverade både extern och internt. Projektorganisationen (styrgrupp, arbetsgrupper, projektledning osv.) upplöses. Eventuella handlingar inkomna i medborgardialoger raderas om de inte behövs mer (GDPR) .

FÖRARBETE: jan 2019- aug 2019

Utredning inför aktualitetsprövning

ETABLERINGSFAS: aug 2019- maj 2020

Viktiga aktiviteter:

Projektbeskrivning: aug- sept 2019

Uppstartsträff: 10 september

Medborgardialoger: okt 2019-maj 2020

Work shop: Vision för Vaggeryd 2035

GENOMFÖRANDEFAS: jun 2020- juni 2022

Analysarbetet: juni 2020 – mars 2021

I början av mars är det inlämning till diariet

KSAU- dvs ett första utkast till hela

översiktsplanen. Samrådshandling genomgår

politiska instanser under mars- april.

Samrådstid: maj-juni 2021

Bearbetning: sep – nov 2021

Granskning/utställning:

Färdig granskningshandling i december 2021

Granskningsperiod: januari - februari 2022

Bearbeta utställning: mars- april 2022

Färdig produkt (inlämning till diariet): början

av maj 2022

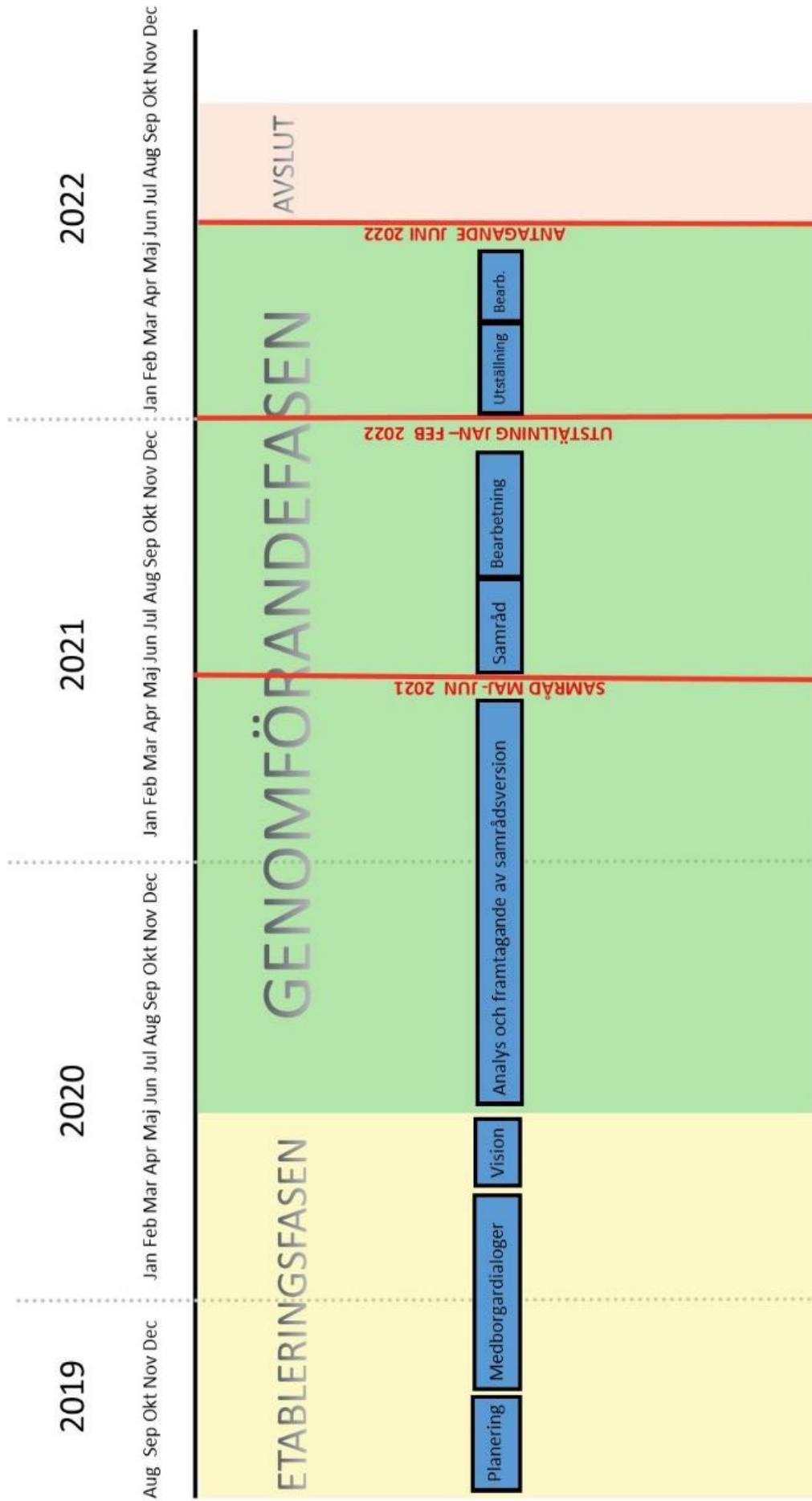
KSAU: slutet av maj 2022

KS början av juni 2022

KF beslut om ny/ reviderad ÖP: juni 2022

AVSLUTNINGSFAS: aug 2022- sep 2022

UPPFÖLJNING: sep 2022 – okt 2022

Organisation

- **Uppdragsgivare:** Kommunfullmäktige
- **Styrgrupp:** Kommunstyrelsens arbetsutskott
- **Ansvarig avdelning för projektet:** Kommunledningskontoret
- **Ekonomiskt ansvarig för projektet:** Kommundirektör/ vice kommundirektör
- **Projektledare:** Översiktsplanerare. Ansvarar för kontakt med myndigheter (b.la. Länsstyrelsen). Ansvarig sammankallare för projektgruppen. Mandat att omprioritera och styra projektet så att målet uppnås. Bevakar den juridiska processen och uppfyllelse av relevanta lagar (tex. PBL och MB).

Projektkoordinator: Hållbarhetsstrateg. Ansvarar för koordinering av arbetsgruppernas arbete samt sammanställning av deras analyser till projektgruppen. Ansvarar för dialog med ungdomar och föreningar (t.ex. Natur- och miljörådet). Ansvarar för att sammanställa inkomna synpunkter från medborgare och genomförda dialoger.

Ansvarig för kommunikation: Kommunikatör

Ansvarig för IT-stöd: GIS-samordnare

Projektledningsgrupp: Ansvarar för att bevaka helhetsperspektivet, ta in arbetsunderlag från de specifika arbetsgrupperna. Hanna Grönlund, Torbjörn Åkerblad, Madeleine Larsson, Magnus Ljunggren, Anna Jönsson

Arbetsgrupper: Varje enskild arbetsgrupp ansvarar för var och en av de allmänna intressena och inhämtar underlag till projektgruppen. Ca 6 st. arbetsgrupper kommer att skapas:

Bebyggelse: Planarkitekt, samhällsutvecklare, byggingenjör

Kommunikationsleder och transporter: Torbjörn Åkerblad

Grönstruktur och jordbruksmark: Beredskapssamordnare, gata- parkchef, miljöstrateg, planeringsingenjör, Hållbarhetsstrateg, översiktsplanerare

Kulturmiljö: byggingenjör, översiktsplanerare, kultur- och fritidschef

Teknisk försörjning: planarkitekt, VA-ingenjör, miljöinspektör,

Samhällsutveckling (aktiv under hösten): Per- Erik Lorentzon, Torbjörn Åkerblad, Magnus Ljunggren

- Stödresurser: Anna Jönsson, **Dörte Schuldt**, Johan Karlsson, **Johan Sundgren**, Lina Larsson, Johan Lundell (moderator), Alija Busuc, Camilla Wallin Kupferberg, Tina Blomster, Andreas Lindberg, Jenny Andersson, Anna Gradeen, Magnus Ljunggren, Theo Beiving, Hans Göransson, Torbjörn Isaksson, kultur- och fritidschef, Lotta Damberg, Per-Erik Lorentzon, Jonny Johansson, Raymond Pettersson, rektor Fenix / gymnasiechef, Satu Jonsson, Rikard Larsson, Martina Sundström.

- Referensgrupper
 - Natur- och miljörådet,
 - Tillgänglighetsrådet
 - Ungdomsrådet
 - Pensionärsrådet
 - BRÅ

Intressentsamverkan

En översiktsplan berör alla som på något sätt bor, verkar eller turistar i Vaggeryds kommun. Nedan anges en översiktlig intressentlista, det vill säga en lista över alla de som kan tänkas beröras av översiktsplanen. En person kan givetvis ingå i flera intressentkategorier, exempelvis kan man vara både utrikes född, ungdom och egenföretagare. Under arbetets gång med översiktsplanen är det viktigt att försöka nå ut till så många typer av kommuninvånare som möjligt, och hur detta ska göras specificeras närmare i kommunikationsplanen för projektet.

Översiktsplanen berör även olika rumsliga skalor utöver den egna kommunens yta och berör både den globala, europeiska, nationella och regionala skalan. Det kan exempelvis handla om hur vi:

- Arbetar med globala mål, internationella avtal konventioner och direktiv, exempelvis Agenda 2030, Parisavtalet, den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna
- Arbetar med europeiska mål, konventioner och direktiv så som ekologiskt sammanhängande nätverk på europainivå (Natura 2000),

Intressenter

Kommuninvånare idag
Företag
Markägare
Föreningar och organisationer
Kommuninvånare i framtiden
Besökande/ turister
In- /utpendlande
Myndigheter
Grannkommuner
Regionen
EU (tex. Natura 2000)
FN

Intressenter- fördjupning kommuninvånare

Skogsägare
Jordbrukare
Arbetslösa
Sjukskrivna
Pensionärer
Utrikes födda
Barn
Personer i arbetsför ålder
Ungdomar
Markägare
Egenföretagare
Anställda

Projektrisker

- Att inte hålla tidsplanen är en risk, dvs att antagandet av översiktsplanen måste ske senare än planerat.

Förslag för att minimera risken:

Beroende på i vilken utsträckning förankring sker ut till partigrupperna under delrapporteringarna, gör att det finns risk för en större politisk oenighet kring slutprodukten. Ambitionen med projektet är att hitta en målbild med översiktsplanen som samtliga partigrupper vill sträva mot, och där är det viktigt att fånga upp och reda ut frågetecken eller meningsskiljaktigheter så fort de uppstår under projektet.

- Risk för att översiktsplanen inte uppfyller lagen- specifikt att den inte tillgodoser riksintresset för totalförsvaret. Det finns en risk för att diskussionen kring riksintresset för totalförsvaret tar upp majoriteten av projektet, vilket kan påverka kvalitén på övriga delar av översiktsplanen.

Förslag för att minimera risken: En extern referensgrupp inrättas specifikt för frågan riksintresse Skjutfältet. Den externa referensgruppen består förslagsvis av KS presidium tillsammans med vice kommundirektör och tjänstemän från samhällsplanering som träffar kontaktpersoner på totalförsvaret för att föra en gemensam dialog om riksintresset. Syftet är att få en gemensam syn kring hur vi kan tillgodose riksintresset för totalförsvaret.

Information och rapportering

Information externt (medborgare och andra intressenter)

En informationsplan ska tas fram för projektet tillsammans med kommunikatör med fokus på dialog med intressenter och medborgare. Exempel på delar i kommunikationsplanen är vilka forum som är lämpliga i olika delar av processen, med vilket intervall kommunikation ska ske, återkoppling av resultat och vilka som är målgrupperna för informationen i olika delar av projektet.

Information och rapportering till politiker och partigrupper

Projektet kommer att inledas med en sammankomst där politiker från kommunfullmäktige bjuds in samt berörda chefer och tjänstemän. Under denna inledande sammankomst sker en översiktlig genomgång av översiktsplaneprocessen samt att Länsstyrelsen även informerar om deras roll i arbetet. Därefter så kommer den politiska styrgruppen (KSAU) att vara det främsta forumet för att stämma av arbetet och kvalitetssäkra underlaget så att det är i enlighet med den politiska viljan. Politikerna i styrgruppen är sedan ansvariga för att sprida information om arbetet vidare till sina respektive partigrupper. Uppstår mer komplexa frågor har även politikerna i styrgruppen ansvar för att inhämta åsikter och diskutera frågan i sina partigrupper för att sedan kunna ta upp diskussionen i styrgruppen.